Infektioner i öron, näsa och hals

Körtelfeber orsakas av ett virus som är mycket vanligt. Barn brukar få lindriga symtom, men tonåringar och vuxna kan bli mer sjuka. Du kan bara få körtelfeber en gång i livet.

Barn som smittas av körtelfeber brukar få lindriga symtom som påminner om en förkylning.

Du som får körtelfeber som tonåring eller vuxen kan få andra besvär. Symtomen kan påminna omhalsfluss, men är ofta kraftigare.

Det här är vanliga symtom på körtelfeber för dig som är tonåring eller äldre:

- Du har ont i halsen och svårt att svälja.
- Du känner dig trött.
- Du har ont i huvudet.
- Du har ingen aptit.
- Du har feber.
- Du har ont i kroppen.
- Du har svullna lymfkörtlar på halsen, i armhålorna och i ljumskarna.
- Dina halsmandlar är förstorade och har en gråvit beläggning.

Det här är mer ovanliga symtom:

- Du blir svullen runt ögonen.
- Du har utslag på huden.
- Du mår illa.

Det är vanligt att levern svullnar tillfälligt vid körtelfeber. Det ger oftast inga symtom, men en del kan få gula ögonvitor.

Det är också vanligt att mjälten svullnar. Mjälten sitter innanför de nedersta revbenen. Att mjälten svullnar brukar inte kännas någonting. Däremot finns det en liten risk för att mjälten brister när den är svullen. Det kan hända om du till exempel får ett slag över mjälten.

Det här kan vara symtom på att mjälten har brustit:

- Du får plötsligt ont i magen.
- Du känner dig matt.

- Du blir blek.
- Du får hjärtklappning.

Symtomen vid körtelfeber går oftast över på två till tre veckor. Det är vanligt att känna sig trött under en längre tid efteråt, ibland i flera månader.

Kontakta en vårdcentral eller en jouröppen mottagning om något av följande stämmer in på dig:

- Du har ont i halsen och har feber i mer än två dygn utan andra symtom på förkylning.
- Du har svårt att svälja.
- Du får feber igen efter att ha varit feberfri i minst ett dygn.
- Du har någon annan sjukdom eller tar läkemedel som påverkar ditt immunförsvar samtidigt som du tror att du har körtelfeber.

Om det är stängt kan du vänta tills den jouröppna mottagningen eller vårdcentralen öppnar.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha sjukvårdsrådgivning. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Kontakta genast en vårdcentral eller en jouröppen mottagning om du vet att du har körtelfeber och får mycket ont i magen. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Ring genast 112 om du har ont i magen och blir blek och matt.

På vårdcentralen undersöker läkaren din hals. Vid körtelfeber brukar halsmandlarna bli svullna och röda och ha en gråvit beläggning.

Sedan känner läkaren i armhålorna, i ljumskarna och på andra ställen på kroppen där det finns många lymfkörtlar. Det är för att känna efter om de är svullna eller ömma.

Läkaren känner även på magen för att avgöra om mjälten eller levern är svullen.

Du kan få lämna blodprov som kan visa om du har en infektion eller inflammation i kroppen.

Det finns blodprov som direkt kan visa om du har körtelfeber. Men ofta är det först när du har haft sjukdomen i en vecka som det syns i detta prov.

Det är vanligt att även lämna prov från halsmandlarna. Det tar läkaren med hjälp av en smal pinne med bomull på. Provet visar om du har halsfluss som beror på streptokocker. Anledningen till att läkaren tar det här provet är att symtomen för körtelfeber och halsfluss kan vara lika i början av sjukdomen.

Körtelfeber orsakas av ett virus och kan inte behandlas med antibiotika.

Du kan få en infektion med streptokocker samtidigt som du har körtelfeber. Då får du behandling med antibiotika.

Ibland blir symtomen så svåra att man kan behöva vård på sjukhus, men det är ovanligt. Det gäller till exempel om du har mycket svårt att svälja vätska. Då kan du behöva dropp under en kortare period.

Det finns en del saker du kan göra själv för att lindra besvären vid körtelfeber.

Matlusten kan minska när du har ont i halsen. Det viktigaste är att du dricker, även om du har svårt att svälja. Kall och varm dryck kan ha en lenande effekt på halsen. Det kan också kännas bra att äta något kallt som yoghurt eller glass.

lbland känns det bättre om du har något att suga på. Du kan pröva halstabletter som finns på apotek och i vissa matvaruaffärer. Det bästa för tänderna är att välja sockerfria tabletter.

Det finns också sugtabletter och sprejer som kan lindra halsont. De finns att köpa receptfritt på apotek.

En del av dessa läkemedel kan användas både av barn och av vuxna, men inte alla. Läs på förpackningen eller fråga på ett apotek om du känner dig osäker.

Det finns flera olika receptfria läkemedel. <u>Här kan du läsa om vilka receptfria läkemedel som finns och vilket som kan passa för dig.</u>

Levern brukar påverkas av körtelfeber. Därför bör du undvika att dricka alkohol tills du känner dig helt bra, men minst fyra veckor.

Du bör undvika kraftig ansträngning den första månaden efter att du har haft körtelfeber. Mjälten kan fortfarande vara svullen och du behöver skydda den så att den inte brister. Undvik ridning och idrotter där du har mycket kroppskontakt med andra.

Du behöver däremot inte vara helt stilla. Promenader och lugna aktiviteter gör att du snabbare kommer i form igen när du har blivit frisk.

Det är olika hur länge barn behöver vara hemma. Det som avgör är hur barnet mår.

Barnet kan gå tillbaka till förskolan eller skolan om hen orkar vara i en barngrupp hela dagen och delta i de vanliga aktiviteterna. Hen ska också ha varit feberfri i ett dygn utan att ha tagit febernedsättande läkemedel.

Körtelfeber orsakas av Epstein-Barr-viruset. Smittan brukar spridas genom saliv. Du kan bli smittad om du pussar någon som har körtelfeber.

Det tar oftast mellan fyra och sex veckor från att du har smittats till att du får symtom.

Epstein-Barr-viruset är ett mycket vanligt virus. De flesta smittas av viruset när de är barn och får inga eller lindriga symtom. De flesta märker då inte av att det. Personer som inte blev smittade av viruset som barn kan få det senare i livet.

När du har haft körtelfeber en gång har din kropp bildat så kallade antikroppar mot sjukdomen. Det innebär att du är immun och inte kan få körtelfeber igen.

Det finns inga kända risker för barnet om du får körtelfeber när du är gravid.

Det är ovanligt med komplikationer vid körtelfeber. Men när du har körtelfeber ökar risken för att du ska få vissa andra sjukdomar. Det kan vara blodbrist, blåmärken i huden och problem med njurarna. En del kan bli så svullna i halsen att de får svårt att andas, men det är mycket ovanligt.

Andra mycket ovanliga följdsjukdomar är <u>hjärninflammation och hjärnhinneinflammation</u>. De allra flesta som får en följdsjukdom blir friska.

Du kan <u>söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning</u>du vill i hela landet. Ibland krävs det <u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Även barn ska få vara delaktiga i sin vård

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också <u>möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning</u>.

Du som behöver hjälpmedel ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

Senast uppdaterad:

2022-02-11

Redaktör:

Rebecka Persson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Rikard Viberg, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

Behandling av personuppgifter		
Hantering av kakor		
Inställningar för kakor		
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>		